

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa D. S.
przeciwko I. Ż. i Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 listopada 2017 r.,
na skutek skargi powódki
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 26 lutego 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) nie obciąża powódki kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym,**
- 3) odmawia przyznania radcy prawnemu A. D. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Powódka D. S. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 lutego 2016 r. (omyłkowo określając datę jego wydania na 26 kwietnia 2016 r.), jako podstawy skargi wskazując art. 24 § 1 w zw. z art. 6 k.c., art. 23 k.c., art. 94 § 1 w zw. z art. 118 § 1 k.p.c., art. 176 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 117 § 1 k.p.c., art. 45 ust. 1

Konstytucji RP w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. Podniosła, że w wyniku wydania tego orzeczenia poniosła szkodę w postaci naruszenia jej dóbr osobistych w tym naruszenia godności przez brak adekwatnej ochrony dla jej roszczenia o ochronę dóbr osobistych naruszonych w toku postępowania sądowego prowadzonego przez Sąd Okręgowy w K. (I C (...)), naruszenia godności przez przedmiotowe traktowanie w toku tego postępowania i podważenia zaufania do wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym sformalizowanym, co wiąże się z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa. W części określającej jej treść powinna zawierać między innymi wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.), a brak tego elementu konstrukcyjnego stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę odrzucenia skargi, bez możliwości wdrożenia postępowania naprawczego (art. 424⁶ § 2 k.p.c.). Wymaganie wskazania przepisu, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, stanowi najistotniejsze z sześciu wymagań konstrukcyjnych, które musi spełniać skarga. Wymaganie to oddaje istotę skargi jako środka, którego celem jest wykazanie niezgodności zaskarżonego orzeczenia z prawem, a więc z konkretnym przepisem obowiązującego prawa (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lipca 2011 r., SK 49/08, OTK – A 2011, nr 6, poz. 55).

W skardze nie wskazano przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.), a ograniczono się jedynie do przytoczenia podstaw skargi i ich uzasadnienia (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.). Tymczasem wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny jest osobnym wymogiem konstrukcyjnym skargi, nie wszystkie, bowiem wady postępowania poprzedzającego wydanie skarżonego wyroku, wytykane w ramach obu podstaw, powodują niezgodność wyroku z prawem. Ponadto, samo odwołanie się przez skarżącą do podstaw skargi lub ich uzasadnienia, nie stanowi spełnienia tego wymagania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 140 i z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP

14/12, BSN 2013, nr 10, s. 50). Nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem jakoby ten wymóg konstrukcyjny skargi miał zostać zrealizowany poprzez oznaczenie tytułu poświęconego podstawom skargi: „Podstawy skargi – zarzuty naruszenia prawa”, wskazuje on bowiem jedynie na wadliwe identyfikowanie podstaw skargi z przepisami prawa z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna zawierać między innymi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. To wymaganie konstrukcyjne skargi jest spełnione wtedy, gdy skarżący przedstawi wyodrębniony wywód prawny, w którym wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia, będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki zdolne uwiarygodnić powstanie szkody (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., V CNP 37/16, nie publ. i z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, nie publ.). Konieczność takiego określenia szkody i jej uwiarygodnienia dotyczy zarówno szkody majątkowej, jak i szkody niemajątkowej. Wskazuje się, że nie jest spełnieniem tego wymagania ogólne, hipotetyczne odwołanie się do krzywdy powstałej przez naruszenie dóbr osobistych skarżącego, choć wyjątkowo szkoda niematerialna może stanowić podstawę skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III CNP 22/11, nie publ. i z dnia 19 marca 2008 r., III CNP 10/08, OSNC - ZD 2009, nr 1, poz. 3).

Tak rozumianego obowiązku skarżąca nie spełniła, nie uprawdopodobniając wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku. Poprzestała bowiem na ogólnych stwierdzeniach o poniesieniu szkody mającej powstać naruszenia jej dóbr osobistych w tym godności i zaufania do wymiaru sprawiedliwości. Powódka powołując się na szkodę niemajątkową nie opisała jej w sposób przekonujący oraz wsparty dowodami. Nie sposób przyjąć, że oddalenie powództwa jest równoznaczne z naruszeniem dóbr osobistych strony, która wystąpiła z pozwem. Ponadto szkoda musi stanowić naturalne następstwo wydania zaskarżonego orzeczenia, musi zatem powstać po jego wydaniu, a przed wniesieniem skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2006

r., II CNP 13/15, OSNC 2006, nr 6, poz. 110 i z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, nie publ.). Tymczasem wywód skarżącej w znacznej mierze odnosi się do zdarzeń, które miały miejsce przed wydaniem wyroku, co poddaje w wątpliwość istnienie związku przyczynowego między wydaniem zaskarżonego orzeczenia, a szkodą (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 141).

W świetle art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. elementem konstrukcyjnym skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest również wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Spełnienie tego wymogu polega na zawarciu w skardze wyodrębnionej jurydycznie argumentacji dowodzącej w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych, w tym skargi o wznowienie postępowania, nie było i nie jest możliwe (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 r., IV CNP 29/13, nie publ. i z dnia 8 stycznia 2014 r., V CNP 33/13, nie publ.).

Skarżąca w odniesieniu do tego elementu konstrukcyjnego ograniczyła się do stwierdzenia, że z uwagi na wartość przedmiotu sporu i wartość przedmiotu zaskarżenia, nie zachodziła ani nie zachodzi możliwość uchylenia tego orzeczenia w drodze przysługujących środków prawnych, powołując przy tym na art. 424¹ § 1 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. Poprzestanie na stwierdzeniu, że nie było możliwe wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze skargi kasacyjnej nie odpowiada wymogowi, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. Nie jest przy tym rzeczą Sądu Najwyższego dokonywanie za skarżącą analizy możliwości wzruszenia zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych ani weryfikowania czy postępowania takie pozostają w toku. Niezrealizowanie tego wymogu konstrukcyjnego skargi powoduje, że podlega ona odrzuceniu a limine, bez możliwości usuwania jej braków na dalszym etapie postępowania.

Z przytoczonych względów należało orzec jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 424¹² k.p.c. mając na uwadze trudną sytuację materialną skarżącej nie obciążono jej kosztami

postępowania wywołanego skargą. Wobec tego, że skarga nie spełnia podstawowych wymogów konstrukcyjnych z art. 424⁵ § 1 pkt 3, 4 i 5 k.p.c., wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi należało oddalić. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wniesienie skargi, która podlega odrzuceniu, jest sprzeczne z zasadami profesjonalizmu i nie uzasadnia przyznania pełnomocnikowi kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, Nr 6, poz. 123 i z dnia 13 marca 2014 r., II CNP 64/13, nie publ.).

aj

r.g.